

Тетяна Завгородня,

доктор педагогічних наук, професор,
ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»
(м. Івано-Франківськ)

Tetyana Zavgorodnia,

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
(Ivano-Frankivsk)

УДК 37.013 + 37.013.2
ББК 74.202

РЕАЛІЗАЦІЯ ІДЕЙ БОГДАНА СТУПАРИКА В ДІЯЛЬНОСТІ КАФЕДРИ ПЕДАГОГІКИ УНІВЕРСИТЕТУ

REALIZATION OF IDEAS OF BOHDAN STUPARYK IN THE ACTIVITY OF DEPARTMENT OF PEDAGOGICS OF UNIVERSITY

У статті висвітлюється досвід роботи кафедри педагогіки університету в контексті науково-педагогічної спадщини доктора педагогічних наук, професора, члена-кореспондента АПН України Богдана Ступарика.

Ключові слова: кафедра, педагогіка, університет, Богдан Ступарик.

The experience of the department of pedagogics of the university in a context of scientifically pedagogical inheritance of doctor of pedagogical sciences, professor, member-correspondent APN of Ukraine Bohdan Stuparyk, lights up in the article.

Keywords: department, pedagogics, university, Bohdan Stuparyk.

В статті розкривається опыт работы кафедры педагогики университета в контексте научно-педагогического наследия доктора педагогических наук, профессора, члена-кореспондента АПН Украины Богдана Ступарика.

Ключевые слова: кафедра, педагогика, университет, Богдан Ступарик.

Постановка проблеми. В статті 33 Закону України «Про вищу освіту» зазначається, що базовим структурним підрозділом вищого навчального закладу будь-якої форми власності є кафедра, «що проводить освітню, методичну та/або наукову діяльність ...» [1]. Тому проблема підвищення якості функціонування кафедри постійно є актуальною, особливо це стосується кафедр, які «обслуговують» практично всі навчальні підрозділи університету, саме такою є кафедра педагогіки. Її діяльність знаходиться у постійних «ножицях» змін, з однієї сторони, вимог до викладання педагогічних дисциплін, з іншого – змін навчальних планів кожного окремо взятого підрозділу університету (факультет, інститут). Враховуючи, що наша кафедра єдина в Україні з кафедр педагогічного спрямування носить ім'я відомого педагога – Богдана Ступарика, це пояснює постійне звернення колективу кафедри до педагогічних ідей вченого, досвіду наукової та викладацької роботи, намагання кожного з викладачів звиряти свої дії з його активною громадянською позицією. Все це вимагає ще раз звернутися до творчої спадщини доктора педагогічних наук, професора, заслуженого діяча професійно-технічної освіти, члена-кореспондента АПН України Богдана Михайловича Ступарика та розкрити реалізацію її в діяльності кафедри.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Богдан Ступарик – педагог-сучасник, який понад чотири десятиріччя працював у різних сферах освіти, проводив подвижницьку громадсько-освітню діяльність, залишив багату наукову спадщину та виступив фундатором наукової школи, з якої вийшло багато відомих українських і зарубіжних учених. Зазначені проблеми певною мірою вже осмислювалися колегами-педагогами, його учнями, сподвижниками (Г. Білавич, А. Вихрущ, Д. Герцюк, Т. Завгородня, В. Качкан, А. Литвин, Р. Михайлишин, З. Нагачевська, Н. Ничкало, Б. Скоморовський, Н. Талалуєва, М. Чепіль та ін.). Це знайшло своє відображення у спогадах та наукових публікаціях, зокрема й у матеріалах трьох міжнародних ступариківських педагогічних читань (2003, 2008, 2011 рр.), які розкривають різні аспекти творчої спадщини педагога. Проте актуальною для сьогодення залишається проблема реалізації ідей педагога в навчально-виховному процесі сучасних закладів освіти різного рівня, необхідність збереження біографічних матеріалів, різноманітних документів, в тому числі архівних. Як зауважує О.В. Сухомлинська, дуже рідко зустрічаються дослідження такого спрямування, тому, що передує думка, що історичну значущість персоналії треба перевірити часом. Але, на нашу думку, такий підхід знижує можливість збору емпіричного матеріалу учасників освітнього процесу, нерідко призводить до розпорошення документів, що, безперечно, знижує їх теоретичне і практичне значення для розвитку педагогічної науки. Тому вивчення персоналій педагогів, які жили і працювали зовсім недавно, є актуальним і виправданим.

Виклад основного матеріалу та аналіз отриманих наукових результатів. Важливим об'єктом дослідження внеску сучасних педагогів у розвиток педагогічної науки можуть бути науковці, викладачі Прикарпатського національного університету Р. Скульський, М. Стельмахович і Б. Ступарик. Цікаво, що всі вони народилися в галицькому регіоні, закінчили педагогічні інститути і починали свою трудову діяльність – вчителями. Саме це стало однією з вирішальних передумов їх наступної діяльності: робота на керівних освітянських посадах, захист дисертацій, отримання наукових ступенів і керівництво підрозділами ВНЗ (завідувачі кафедри, директори центрів,

декани факультетів). При всій різноманітності наукових зацікавлень педагогів, більшість з них співпадали (проблеми національного виховання, народознавства, етнопедагогіки, родинної педагогіки, історії шкільництва Галичини), а головне всі вони були спрямовані на роботу школи, виховання підростаючого покоління, і, нарешті, всі вони були обрані до Академії педагогічних наук України: М. Стельмахович – академік АПН України, Р. Скульський і Б. Ступарик – члени-кореспонденти АПН України.

Вітчизняними дослідниками проводиться значна робота зі збереження педагогічної спадщини цих науковців (видано збірники творів, матеріали конференцій, автобіографічні описи, захищено кандидатську дисертацію з проблем родинного виховання в творчій спадщині М. Стельмаховича, готуються дисертаційні дослідження, присвячені творчій спадщині М. Стельмаховича і Б. Ступарика тощо). Проте, враховуючи, що кафедра педагогіки університету носить ім'я Богдан Михайловича Ступарика, який зробив багато для розвитку вітчизняної педагогіки кінця ХХ – початку ХХІ ст., стаття присвячується саме його педагогічним ідеям, викладацькій та громадсько-просвітницькій діяльності.

Б. Ступарик став у певному сенсі першовідкривачем цілого пласту української педагогічної науки. По суті, від його праць «Шкільництво Галичини (1972-1939 рр.)», «Ідея національної школи та національного виховання в педагогічній думці Галичини (1972-1939 рр.)», «Національна школа: витоки, становлення» виокремився потужний напрям, про який вже говорять як про школу в історико-педагогічній науці.

Велике значення, на думку Н. Ничкало, мали результати наукової праці Б. Ступарика, який дійшов висновку, що «досліджувальний період був періодом невтомних пошуків моделі системи національної освіти і напруженої боротьби українського громадянства за рідну школу» [3, с.14]. Академік неодноразово підкреслювала принципове значення творчого доробку Б. Ступарика, якого вона називала видатним вченим, талановитим педагогом, громадянином України, сином свого народу. Вона дала високу оцінку не тільки науковому доробку дослідника, але й його високим морально-етичним якостям: чесності, послідовності та принциповості. Не менш високу оцінку першій монографії педагога з історії шкільництва в Галичині дав академік І. Зязюн. Ознайомившись з якою сказав Неллі Григорівні: «Передайте авторові, що саме так треба писати монографії з історії педагогіки!» [4, с.159].

Особливо талант науковця виявився у Б. Ступарика в роки незалежності нашої держави, коли він у 1995 р. захистив в Інституті педагогіки і психології професійної освіти АПН України докторську дисертацію на тему: «Розвиток шкільництва Галичини (1772–1939 рр.)».

Б. Ступарик здійснював значну наукову (ним опубліковано 4 одноосібні монографії та понад 230 наукових праць) та науково-педагогічну діяльність. Друковані праці Богдана Ступарика відзначаються точністю, виваженістю, високою загальною культурою.

Взагалі науковець зробив значний внесок у розвиток історико-педагогічної освіти України, ґрунтовно дослідивши Галичину «малознаний тоді для української науки пласт, пов'язаний із розвитком освіти й педагогічної думки Західної України. Іншими словами, для всього наукового загалу незалежної України він чи не вперше «відкрив Галичину». Згодом за ним, першовідкривачем, підуть десятки дослідників...» [2, с.3].

За твердженням дослідника, специфіка українського суспільства робить підготовку особистості школяра до життя найголовнішим завданням школи на сучасному етапі і «включає в себе формування громадянської свідомості» [5, с. 138]. Це пояснюється тим, що в Україні, на відміну від інших країн Європи, йде трансформація суспільного устрою, відбувається зміна економічних відносин, відбувається (часом дуже болісно) перехід до ринкової економіки, будується замість адміністративно-командної, тоталітарної демократична система (хоча це будівництво відбувається іноді дуже важко). І в цих умовах, школа повинна знати, як виховувати громадянина, готового жити в умовах демократії. На думку Б.М. Ступарик, потрібно «насамперед виховувати відповідальність за те, що кожний робить. Відповідальність за свої дії – за те, що зробив, і за те, що не зробив» [5, с.139]. Інакше кажучи, підготовка молоді до життя в соціумі не може обмежуватися лише підготовкою її до праці, отриманням тих чи інших професійних умінь, навичок тощо. Йдеться насамперед про необхідність формування громадянської свідомості як найголовнішого чинника загальної програми підготовки до життя.

Ефективність підготовки вихованців до життя в соціумі педагог пов'язував з індивідуальним життям – піклування про власне здоров'я, формування умінь спілкуватися з іншими, розвиток культурних потреб дитини, зацікавлень, здібностей, ініціативності, творчості, працьовитості, умінь займатися самоосвітою, самовиховання тощо [5, с.140]. Провідним чинником розв'язання цієї проблеми поряд з вихованням школярів, на його думку, є їх самовиховання. «Процес виховання в школі є короткочасним, – зазначав Б. Ступарик, – і займає лише частину тривалості людського життя, яке ускладнюється, збагачується науково-технічними відкриттями, а це вимагає від людини постійного самовдосконалення, самовиховання, в процесі якого відкриваються і уточнюються ціннісні орієнтації, утверджується ієрархія цінностей, вдосконалюється характер людини і т. п.» [5, с.141]. Взагалі у процесі соціалізації особистості школяра необхідно у навчально-виховній роботі домагатися гармонійного поєднання індивідуального впливу із суспільно-громадським.

Відчуваючи необхідність кардинальних перемін у системі освіти і виховання підростаючого покоління, пов'язаних із інтеграцією України у світовий культурний та економічний простір, учений наполягав, що інтеграція в сфері едукації є одним «з головних перспективних завдань розвитку співробітництва між народами» [5, с. 138]. Але для успішного розв'язання його, необхідно, на думку Б. Ступарика, налагодити перш за все власну ефективну систему національної освіти і виховання, враховуючи при цьому існуючий досвід розвинутих країн у розв'язанні цієї проблеми, але «не наслідуючи безумовно чужі зразки цієї роботи» [5, с.138].

У цілому, Б.М. Ступарик комплексно обґрунтував ідею національного виховання (зробив фундаментальний висновок, згідно з яким кристалізація національно-державницької свідомості молоді повинна поєднуватися з формуванням загальнолюдських цінностей; реалізація цього пріоритетного завдання школи потребує консолідації зусиль науковців і громадськості); зробив внесок у розробку теорії і практики професійної освіти та профорієнтації молоді (науково обґрунтував одну з перших в Україні систему взаємин між виробничим колективом та навчальним закладом, яка до сьогодні не знайшла належної оцінки) і у розробку проблем школознавства (розробив принципи

державного управління школою та авторську модель керівництва навчальним закладом, що синтезує національний і європейський досвід та здатна реагувати на чергові суспільні виклики); виявив продуктивні ідеї щодо адаптації зарубіжних стандартів до завдань розбудови сучасної освіти; незрівняним є творчий доробок Б. Ступарика в дослідженні історії освіти і шкільництва Галичини та України XVIII – початку XXI ст. (зокрема історії освіти ЗУНР та за доби другої світової війни), у вивченні української педагогічної думки Галичини другої половини XIX – 30-х рр. XX ст., у розвитку української андрагогіки у розвиток порівняльної педагогіки; науково-теоретичні підходи до вивчення педагогічних персоналій та їх творчої спадщини тощо.

Саме він, його педагогічний талант, наукова ретельність і прогностичність, вміння працювати з людьми, принциповість, самокритичність, вміння, а головне бажання допомагати людям спонукала викладачів кафедри до наукових пошуків, активізації наукових розробок, залученню студентів, випускників до науково-дослідницької роботи. Він був прикладом науковця – людини, яка була дуже працюютою, великим організатором, яка жила архівними науковими здобутками, яка знаходилася в постійному творчому пошуку, яка згуртовувала навколо себе всіх, хто бажав займатися справжньою наукою. Напевно таким і повинен бути науковець, який має право створити свою наукову школу.

І сьогодні необхідність побудови вищої освіти на принципі єдності навчальної та наукової діяльності, перегляду шляхів підготовки для ВНЗ викладачів вищої категорії вимагають розв'язання проблеми діяльності науково-педагогічних шкіл, пошуку шляхів вдосконалення їх змісту, нових підходів і методів педагогічних наукових досліджень. Тому висвітлення досвіду діяльності наукової школи Богдана Ступарика сьогодні є актуальною проблемою.

Повно представлені в науковій школі кафедри різні аспекти розвитку теорії і практики навчання й виховання у шкільництві Галичини (І. Андрухів, Г. Білавич, Р. Волянчук, Л. Генік, Т. Завгородня, Р. Зозуляк, Ю. Поточний (Польща), Н. Сабат, М. Чепіль та ін.). Вибір території досліджень пояснюється практично відсутністю в той час досліджень в галузі освіти цього краю, а також можливостями для науковців користуватися раніше недоступними фондами архівів. Слід зауважити, що більшість із згаданих наукових робіт були «дитям» Богдана Ступарика.

Сьогодні справу свого вчителя продовжують члени кафедри – доктор педагогічних наук, професор З. Нагачевська, кандидати наук, доценти О. Джус, І. Єгорова, Б. Кіндратюк, Л. Прокопів, В. Ковальчук, Н. Салига, В. Стинська, І. Стражнікова, О. Шпак. Але, починаючи з другого тисячоліття, вже після смерті вчителя, межі досліджень школи педагога, якими керують його учні, були розширені від Східної Галичини до західноукраїнських земель та всієї України. Сьогодні тема наукових пошуків кафедри звучить у такій редакції: «Історико-педагогічні проблеми навчання й виховання у системі безперервної освіти України та зарубіжжя». У цьому контексті молоді науковці під керівництвом учнів Богдана Ступарика, докторів педагогічних наук, професорів кафедри працюють над підготовкою докторських: «Малокомплектна школа в історії розвитку вітчизняної шкільної освіти (друга половина XX – початок XXI століття)» (Л. Прокопів), «Педагогіка виховання господарської культури учнів та дорослих у Західній Україні (друга половина XIX – середина 40-х рр. XX ст.)» (Г. Білавич), і кандидатських: «Розвиток професійної освіти на західноукраїнських землях (XIX – 30-ті рр. XX ст.)» (Ю. Бабій), «Патріотичне виховання молодших школярів засобами народного танцю Західної України в позашкільних закладах освіти» (Н. Чашечнікова), «Розвиток чоловічої професійної освіти на західноукраїнських землях (XVIII – перша третина XX століття)» (І. Сабат), «Патріотичне виховання учнів початкової ланки освіти України (кінець XX – XXI ст.)» (Х. Бедрій), «Організаційно-педагогічні засади виховання молоді в студентських товариствах Буковини (1875 – 1939 рр.)» (М. Кожукар), «Проблеми розвитку фізичного виховання дітей та молоді на сторінках преси Буковини (друга половина XIX – початок XX ст.)» (С. Дарійчук) дисертацій, досліджують проблеми персоналій: «Педагогічні ідеї та освітня діяльність Б.М. Ступарика (1940 – 2002 рр.)» (У. Борис), «Педагогічні ідеї та освітньо – громадська діяльність Григорія Врецьони (1862-1901рр.)» (Х. Косило), «Педагогічні ідеї та освітня діяльність Іллі Кириняка» (В. Деренко), «Розвиток ідей західноукраїнської педагогіки у творчій спадщині Софії Русової» (Н. Курліщук), з проблем сучасної педагогіки: «Теорія і практика розвитку авторської школи в Україні (друга половина XX – початок XXI ст.)» (М. Проц), «Розвиток хореографічної освіти у вищих навчальних закладах України (XX – початок XXI століття)» (В. Шеремета), «Екологічне виховання молодших школярів у спільній діяльності сім'ї та школи в Україні (друга половина XX ст.)» (С. Довга) та ін. Метою досліджень наукової школи кафедри стало виявлення на підставі різностороннього вивчення джерельної бази конкретної педагогічної проблеми, пізнавальної, наукової, навчально – виховної та практичної цінності доробку теоретиків і практиків, організаторів освіти, просвітницьких і громадських діячів регіону або всієї України конкретного Методу досліджень наукової школи кафедри стало виявлення на підставі різностороннього вивчення джерельної бази конкретної педагогічної проблеми, пізнавальної, наукової, навчально-виховної та практичної цінності доробку теоретиків і практиків, організаторів освіти, просвітницьких і громадських діячів регіону або всієї України конкретного історичного періоду для розвитку сучасної системи освіти

Особливістю педагогічних досліджень наукової школи кафедри і сьогодні є те, що в основу їх переважно покладено краєзнавство. Це пояснюється значним «бумом» наукових розвідок тих регіонів, які до 1930-1940 років не входили до складу України, процесами інформатизації, глобалізації, що відбуваються в світі та вимагають постійного порівняльного аналізу їх розв'язання як в Україні, так і в інших регіонах Європи.

Віднайдені членами наукової школи кафедри краєзнавчий матеріал допомагає сучасним науковцям, працівникам освіти розкрити загальні закономірності явищ, які вивчаються, підвищити інтерес і глибину розуміння проблеми, збагатити педагогічну науку цінним матеріалом про історію освіти рідного краю, визначити перспективу використання провідних ідей минулого у сучасних закладах освіти України.

При підготовці наукових кадрів вищої категорії ми керуємося вимогами Богдан Михайловича, щоб: 1) проблеми історії педагогіки завжди поєднувалися з тими питаннями, які виникали в процесі розвитку сучасної освіти і виховання різних категорій населення: від наймолодших дітей до освіти дорослих і самоосвіти кожної особистості; 2) вивчення досвіду минулого проводилося з урахуванням тих процесів, які притаманні розвитку педагогічної думки інших країн. Це стає особливо необхідним саме сьогодні, коли на наших очах посилюються процеси глобалізації у всіх напрямках: економіки, культури, науки.

Тільки з 2012 року викладачами наукової школи кафедри опубліковано 277 робіт, з них монографій – 2, навчальних посібників – 12, методичних рекомендацій – 15, статей – 248. Традиційними стали Міжнародні педагогічні читання на пошану доктора педагогічних наук, професора, члена-кореспондента АПН України Б. Ступарика (проводяться раз в три роки). Для обговорення на них виносяться актуальні теми вітчизняної та світової педагогіки. Серед них: «Українська педагогіка на межі століть», «Проблема якості виховання і навчання у системі безвідривної освіти», «Українська педагогічна наука у контексті сучасних цивілізаційних процесів». Як бачимо, теми наукових дискусій набагато ширші ніж проблеми історії педагогіки, які були характерними для наукової школи Богдана Ступарика. В їх роботі постійно приймають участь зарубіжні науковці з Білорусі, Польщі, Росії.

Таким чином, основними напрямками досліджень наукової школи кафедри педагогіки імені Богдана Ступарика є історико-педагогічна тематика, яка присвячена вивченню: розвитку регіональних проблем теорії і практики національної освіти і виховання на західноукраїнських землях; різних аспектів системи безперервної освіти і виховання в Україні; діяльності незаслужено забутих педагогів та громадсько-освітніх діячів минулого; досвіду функціонування систем освіти різних країн, розв'язання в них освітніх проблем.

Дотримуючись загальновідомих принципів організації науково-дослідницької діяльності, на кафедрі склалися традиції особливої наголос при підготовці наукових робіт робити на положення, яких дотримувався в своїй науковій роботі Б. Ступарик, і, які, на нашу думку, є актуальними сьогодні. Це: вивчаючи та узагальнюючи досвід з будь-якої проблеми, не треба наслідувати чужі зразки цієї роботи, а виокремлюйте цікаві ідеї, які доцільно творчо використати в сучасних закладах освіти України; розглядаючи проблеми національних етносів, необхідно враховувати, що «у національних школах всіх етносів, як і в українській школі, чільне місце повинно зайняти виховання свідомого громадянина, патріота суверенної України, готового віддати життя за її незалежність» [5, с.139]; досліджуючи історію вітчизняної педагогіки, треба намагатися враховувати зарубіжний досвід, прилучатися до нього, при цьому намагатися вносити у скарбницю педагогічної думки щось своє; поєднувати проблеми історії педагогіки з тими питаннями, які виникають в процесі розвитку сучасної освіти і виховання різних категорій населення; вивчення досвіду минулого необхідно вести з урахуванням процесів, які відбувалися в світі та в територіальних межах дослідження; вивчаючи діяльність конкретного педагога як виразника думки і практики конкретної епохи та регіону, акцентувати увагу на його здобутках, проблемах, які необхідно враховувати на шляху розвитку українського шкільництва.

Отже, саме теоретична і практична спадщина Б. М. Ступарика в галузі історико-педагогічних досліджень та завдань, визначених для досліджень такого напрямку НАПН України, основними тенденціями такого типу досліджень дозволяє вважати: необхідність врахування педагогічних процесів, які відбуваються в світовій педагогіці, тобто їх глобалізація; розгляд проблеми в контексті світових цивілізованих трансформацій з урахуванням досвіду зарубіжних країн; посилення культурологічної й практичної спрямованості дослідження; врахування нової періодизації педагогічної думки в Україні; скрупульозний підхід до використання педагогічних категорій, особливо тих, які потребують уточнення.

Висновки. Таким чином орієнтиром своєї роботи кафедри педагогіки обрала основні положення освітнього, організаційно-педагогічного і громадсько-просвітницького доробку Б. Ступарика. А саме: його обґрунтування ідеї національного виховання (зробив фундаментальний висновок, згідно з яким кристалізація національно-державницької свідомості молоді повинна поєднуватися з формуванням загальнолюдських цінностей; реалізація цього пріоритетного завдання школи потребує консолідації зусиль науковців і громадськості); його внесок у розробку теорії і практики професійної освіти та профорієнтації молоді (науково обґрунтував одну з перших в Україні систему взаємин між виробничим колективом та навчальним закладом, яка до сьогодні не знайшла належної оцінки); внесок у розробку проблем школознавства (розробив принципи державного управління школою та авторську модель керівництва навчальним закладом, що синтезує національний і європейський досвід та здатна реагувати на чергові суспільні виклики); продуктивні ідеї щодо адаптації зарубіжних стандартів до завдань розбудови сучасної освіти тощо.

До 75-річчя від дня народження Б. М. Ступарика за ініціативи кафедри спільно з педколективом Задубрівської ЗОШ І-ІІІ ступеня Снятинського району Івано – Франківської області (рідна школа педагога) присвоєно його ім'я. В університеті оновлено експозиції аудиторії-музею педагога, яка є важливим центром організаційно-педагогічної роботи кафедри зі студентами; проведено педагогічні читання на пошану Б. Ступарика (2003, 2006, 2011), в яких взяли участь практично представники всіх областей України й науковці Польщі. За результатами педчитань випущено наукові збірники; викладачами, аспірантами підготовлено 13 статей про галицьких педагогів, прізвища яких ввів в науковий обіг вчений і які надруковані вже під його прізвищем в двотомному навчальному посібнику «Українська педагогіка в персоналіях»; підготовлено і надруковано збірник вибраних статей Б. Ступарик; захистили дисертації 10 аспірантів, які починали наукові пошуки під керівництвом Б. Ступарика; продовжує функціонувати наукова школа педагога: захищено одна докторська дисертація, біля 50 – кандидатських. Готуються до захисту 7 докторських і 8 кандидатських дисертацій в тому числі й дисертація «Педагогічні ідеї та освітня діяльність Б.М. Ступарика (1940-2002 рр.)»; урочисто відкрито (10 березня 2015 р.) анотаційну дошку педагогу на фасаді будинку, де він проживав; проведено спільне засідання викладачів кафедри та педколективу ЗОШ–лицею № 23 (3 березня 2015 р.) на тему: «Реалізація ідей Богдана Ступарика в навчально-виховному процесі сучасних закладів освіти»; регулярно проводяться конкурси наукових робіт студентів, педагогічні читання на ступариківську тематику; проведено презентацію кафедри в обласній публічній науковій бібліотеці імені Івана Франка. Отже педагогічні ідеї Б.Ступарика є орієнтиром діяльності кафедри.

1. Закон України «Про вищу освіту» // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, №37-38, ст. 2004.
2. Грані творчої спадщини Богдана Ступарика. Методичні поради до лекції з курсу «Педагогіка в іменах» /За ред. Білавич Г.В., Завгородня Т.К., Сабат Н.В., Салига Н.М. – Івано – Франківськ, 2003. – 32 с.
3. Ничкало Нелля. Науково – педагогічна школа Богдана Ступарика: профтехосвіта – університетська освіта – АПН України / Нелля Ничкало // Українська педагогіка на межі століть. – Івано – Франківськ, 2003. – С.8-24.
4. Ступарик Богдан. З порога вічності (Автобіографічна сповідь) / Богдан Ступарик. – Івано – Франківськ: Нова Зоря, 2005. – 208 с.
5. Ступарик Б. Українська національна школа: нова парадигма вартостей // Галичина. – 1998. – № 1.– С. 137–143.